

Oleana på Rönnö

Bertil Holmström (forts. från nr 16)

I ett försök att spegla livet i skärgården för ett och ett halvt sekel sedan mot bakgrund av den tidens stora händelser har jag som "proband" valt Oleana Johansdotter. Hon föddes på Rönnö (Rundö) 1792, den enda i en syskonskara på tio att uppleva sin tvåårsdag. Hon levde på Rönnö hela sitt åttioåriga liv. Hon kom att bli mormor både till min farfar och till min mormor. Första avsnittet publicerades i ViSif nr 15, det andra i nr 16. En (för redaktionen) trivsamt tillströmning av material har gjort att det tredje avsnittet kunna beredas plats först här. I slutet av avsnitt två har Oleana just blivit änka.

Under våren 1825 insjuknar Mattis i "håll och styng" (lunginflammation). Han avlider den 8 maj, och begravs på Tjärnö kyrkogård den 15. Man kan undra hur kan ha ådragit sig lunginflammation under april månad. Har han varit nära att drunkna, och blivit liggande nedkyld i vatten innan han räddats? Vi får knappast någonsin veta.

Skattehemmanet Rönnö (1/2 mantal) är vid den här tiden delat i två gårdar, med byggnader och hemmamarker på ömse sidor om en väg som går tvärs över ön. Oleana och Mattis äger den övre gården, "oppistöva". I granngården, "neristöva", bor Oleanas kusin Halfvord Andersson (ogift), med sin mor, en bror och två systrar. – Under hemmanet sorterar också två torp, Lerholmen (som senare kommer att kallas Klinken) och Kållen (Kollen, Kullen, Kölln).

Bouppteckningen efter Mattis, daterad År 1825 aug. den 10de, ger en bild av familjens förhållanden. Mattis äger hälften i en båt, diverse fiskeredskap, m.m. Han efterlämnar också en stor djuruppsättning: ett brunt sto, 3 år gammalt, tre kor, en liten kviga och en kalv, samt fem får varav fyra med lamm. (Hundra år senare hyr Rönnöbönderna normalt in häst från Tjärnö eller Rävö vid behov).

Underligt nog kallas Mattias Andersson i bouppteckningen för arrendator. Skulle svärfadern, Johannes Johannesson, betraktas som ägare?! Detta stämmer inte med husförhörslängden. Denna förs över flera år (i detta fallet

En delförstoring från omslagbild

Ulla Jansson

Mellan masterna på de båda borten ser vi ett stort hus, med tre våningar plus vind, hus 22 i Rote 1, Kråkan 4, postadress Vatulandsgatan 11.

Detta hus byggdes i slutet av 1800-talet av byggmästaren Johan Albert Nilsson, född i Strömstad 1847. Som 21-åring gifte han sig med Julia Andersdotter (född 1848 på Tofterne, Öddö). Paret fick fem barn: Gustaf Adolf (1867, dör spädbarn), Johan (John) Valdemar (1869-1958), Gerda Augusta (1872-1922), Carl Johan Julius (1875-1922) och Ernst Viktor Napoleon (1877-).

John var lantbrukare på Folkestad, Skee, och öppnade också en trävaruhandel på Torskholmen i Strömstad. John och hans norskfödda maka Mathea hade åtta barn, däribland dotterna Gerda, farmor till UJ.

Syskonen Gerda och Carl delade hushåll livet igenom. Carl "visade redan som yngling varmt intresse för den religiösa rörelsen och tidigt slöt han sig till metodistförsamlingen och började studier för prästkallet" [Norra Bohuslän, 22 november 1922]. NB fortsätter "Efter att någon tid ha förestått församlingar här i riket tjänstgjorde han i många år som präst i Amerika, där hans stora begåvning som talare var allmänt uppskattad." Han återkom till Sverige, nu med efternamnet Nelson. Vid sin död var han föreståndare för en församling i Göteborg.

Fadern Albert dog 1909 av kräfte i magsäcken. Modern Julia levde till 1928.

Sonen John i mitten mellan Gerda och Carl, flankerade av föräldrarna. Sonen Ernst saknas av någon anledning.

061221